

Özel Yetenekli Öğrencilerle Yürütülen Müzik Öğretim Programlarında Zenginleştirme Örneklerinin İncelenmesi* **

Investigation of Enrichment Examples in Music Teaching Programs Conducted with Gifted Students

Ezgi TEKGÜL¹, Nezihe ŞENTÜRK²

¹Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, tekgulezgi90@gmail.com
²Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, nezihesenturk@gmail.com

Makalenin Geliş Tarihi: 20.03.2020

Yayına Kabul Tarihi: 08.09.2020

ÖZ

Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde kullanılan öğretim programı genel örgün eğitim programlarından içerik olarak farklıdır. Bu bağlamda, özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde yetenek alanını destekleyici temel unsurlar oldukça önemlidir. Bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran, yeniliklere açık ve çeşitliliği olan öğretim programlarının tercih edilmesi gerekmektedir. Alanyazında yer alan tüm çalışmalar, özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde kullanılan öğretim programlarının içerik yönünden zenginleştirilmiş olması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu gereklilik tüm yetenek alanları için geçerlidir. Müzik alanında özel yetenekli olduğu tanımlanmış bireylerle yürütülen müzik eğitiminde kullanılan programlar da zenginleştirilmiş olmalıdır. Araştırma, öğretim programında zenginleştirme ile ilgili yapılmış olan çalışmalar göz önüne alınarak zenginleştirilmiş bir müzik öğretim programına ilişkin önerilerde bulunmayı amaçlamaktadır. Öğretim programı zenginleştirme ve müzik alanında özel öğretim yöntemlerine ilişkin bilgilerin yer aldığı bu çalışmada doküman incelemesi yapılmıştır. Araştırma betimsel bir nitelik taşımaktadır. İlkokul düzeyinde yapılan zenginleştirme

* **Alıntılama:** Tekgül, E. ve Şentürk, N. (2020). Özel Yetenekli Öğrencilerle Yürütülen Müzik Öğretim Programlarında Zenginleştirme Örneklerinin İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(3), 1243-1267.

** “Özel Yetenekli Öğrencilerle Yürütülen Müzik Öğretim Programlarında Zenginleştirme” başlığıyla EL RUHA 6. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi 23-26 Ocak 2020 Marakeş, Fas isimli kongrede sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

çalışmalarının incelendiği bu araştırmanın sonucunda materyal, yöntem ve teknikler boyutunda özel öğretim yöntemleri olan müzik eğitimi yaklaşımlarından yararlanıldığı fakat uygulama sürecinde bu yaklaşımların temel prensiplerinin göz önünde bulundurulmadığı görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Müzik eğitimi, Özel yetenekli öğrenciler, Öğretim programı, Zenginleştirme

ABSTRACT

The curriculum used in the education of special gifted students differs in content from general formal education programs. In this context, the basic elements supporting the talent field are very important in the education of gifted students. It is necessary to choose curriculums that are open to innovations and diversity that take into account individual differences. All the studies in the literature reveal that the content of the curricula used in the education of gifted students should be enriched. This requirement applies to all skill areas. The programs used in music education conducted with students who have been identified as gifted in the field of music should also be enriched. The aim of research is to make suggestions about an enriched music curriculum by considering the studies on enrichment in the curriculum. In this study, which includes information about special teaching methods in the field of curriculum enrichment and music, document review will be conducted. This research is descriptive. As a result of this research, which is conducted in the elementary school enrichment studies, it is seen that music education approaches, which are special teaching methods in material, methods and techniques, are utilized, but the basic principles of these approaches are not taken into consideration in the implementation process.

Keywords: Music education, Gifted students, Curriculum, Enrichment

GİRİŞ

Her birey gibi yaygın genel eğitimden faydalanan özel yetenekli öğrenciler, doğuştan gelen yetenekleri doğrultusunda aldıkları eğitimin desteklenmesine ve şekillenmesine ihtiyaç duymaktadırlar. Bahsedilen destek ve şekillenmenin gerçekleştirilebilmesi için öncelikle doğru bir yönlendirme ve bu yönlendirmenin ardından nitelikli bir eğitim süreci gerekmektedir. Eğitim sürecinin öğrenciyi geliştirici bir özellik taşıması ise örgün eğitimin yanında alınan destek eğitim ve öğrencinin yetenekleri doğrultusunda hazırlanan bireysel eğitim programları ile mümkündür. Özel yetenekli bireyin başarısını arttırmada normal gelişim gösteren bireylerden farklı olarak daha kapsamlı ve daha derinlikli bir program kullanılmaktadır.

Türkiye’de örgün eğitim sürecinde öğrenciler, yaygın uygulanan öğretim programına tabidir. Öğretim programlarının özel yetenekli bireylere uygun hale getirilmesi için ise

uygulanen yöntemler bulunmaktadır. Bu yöntemlerden dünyada en yaygın olanı zenginleştirme olduğu görülmektedir.

Zenginleştirme, Cutts ve Moseley (2001) tarafından “kişinin gelişimini sağlayacak öğrenilmiş bilgilerin, gereksiz yinleme ya da konulardan yetenek düzeyinin altındaki konuları işlerken sıkılması yerine seçenек olarak kullanılan bir uygulama biçimi” (Akt. Genç, 2016) şeklinde tanımlanmıştır. Akkaş ve Tortop (2015) tarafından yapılan bir başka tanımda ise zenginleştirme, “üstün yetenekli öğrencinin herhangi bir konu alan üzerinde akranlarına göre daha fazla derinleşerek ve genişletilerek çalışması” olarak tanımlanır.

Tanımlardan yola çıkarak zenginleştirme çalışmalarının, özel yetenekli bireylerin yeteneklerine uygun bir şekilde genişletilmiş ve düzenlenmiş bir program ile sıkılmadan öğrenim görmelerinin sağlanması olduğu söylenebilir. Aynı zamanda, birlikte ve ayrı eğitim ortamlarında, öğrencinin derse ilgisinin ve dikkatinin kaybolmamasını sağlayacak düzenlemeler yapılması gerektiği belirtilmektedir. Zenginleştirmede amaç, her bireyin eğitiminde amaçlandığı gibi öğrencinin bireysel başarısını üst düzeylere çıkarmaktır. Zenginleştirilmiş öğretim programları; öğrencilerin merak, ilgi ve yeteneklerine cevap verecek şekilde, keşfetmeye yönelik etkinliklere ve grupla eğitim alıştırmalarına yer verilerek hazırlanmalıdır. Zenginleştirilmiş programlar öğrenciyi sorgulamaya, düşünmeye, keşfetmeye, çözümlenmeye, araştırmaya ve üretmeye yönlendirmelidir.

Zenginleştirme uygulamaları, özel yetenekli öğrencilerin birlikte eğitim ortamlarından yararlanmasını sağlayarak, öğrencilerin akademik gelişimin yanı sıra, sosyal gelişimlerini de destekler. Güzel Özmen (2009, s. 137) zenginleştirme uygulamalarının özel yetenekli çocukların sosyal gelişimlerine yönelik yararlarını aşağıdaki şekilde sıralamıştır:

- Normal gelişim gösteren akranlarından ayırmadan, birlikte eğitimlerine olanak tanıdığından toplumsal bütünleşmeyi sağlar. Bu nedenle ebeveynler tarafından da tercih edilir.

- Hem ileri oldukları alanlarda kendi hız, yeterlik ve kapasitelerine göre gelişimlerini sağlarken, akranlarıyla diğer alanlarda birlikte olmalarını, yarışmalarını, etkileşimde bulunmalarını ve birlikte proje üretmelerini olanaklı kılar.
- Çocukların daha uyumlu ve esnek olmalarını olanaklı kılar.

Yapılan literatür taraması sonucunda, zenginleştirilme uygulamalarının öğrenci başarısı üzerinde olumlu yönde etki ettiğine ilişkin çalışmalar görülmüştür. Özdemir (2017) tarafından gerçekleştirilen eylem araştırmasında, özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınarak zenginleştirilmiş öğretim programı önerisi geliştirilmiştir. Bilim ve Sanat Merkezi'nde Bilimsel Yetenekleri Fark Ettirme programına kayıtlı öğrencilerin bilimsel süreç becerilerine, uygulanan programın etkisini test etmek için öntest-sontest şeklinde "Bilimsel Süreç Becerileri Testi" uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu toplam 32 öğrenci oluşturmuştur. Uygulanan programın öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini geliştirmelerine katkı sağladığını sonucuna ulaşılmıştır.

Tekbaş (2004) tarafından gerçekleştirilen durum çalışmasında, özel yetenekli bir öğrencinin (deneğin) normal sınıfta aldığı eğitim ve uygulanan zenginleştirme programı incelenmiştir. Deney (19 öğrenci) ve kontrol (21 öğrenci) grupları oluşturularak, deney grubuna zenginleştirilmiş program uygulanmıştır. Zenginleştirilmiş programın akademik performansı arttırmadaki etkililiğini ölçmek amacıyla öntest-sontest şeklinde 2. ve 3. sınıf öğretim programındaki seçilen konuyla ilgili sorular uygulanmış, her doğru cevap puanlandırılmıştır. Bulgular sonucunda, özel yetenekli öğrencilerin kaynaştırma ortamlarında zenginleştirilmiş programlar sayesinde seviyelerine göre eğitim alabilecekleri ortaya konmuştur.

Olenchak (1995) tarafından yapılan çalışmada ise, bir yıl boyunca uygulanan zenginleştirilmiş programın, öğrencilerin okula, benlik kavramına ve yaratıcı üretime yönelik tutumlarına olan etkisi araştırılmıştır. Özel yetenekli/öğrenme güçlüğü olan 108 öğrenciye öntest-sontest biçiminde The Arlin-Hills testi uygulanmıştır. Bulgular

sonucunda, zenginleştirilmiş programın öğrencilerin okula, benlik kavramına ve yaratıcı üretime yönelik tutumlarına olumlu yönde katkı sağladığı kanıtlanmıştır.

Zenginleştirme uygulamalarının araştırmalar ile ortaya konan eğitim-öğretim sürecindeki etkililiği, genel eğitim içerisinde yer alan müzik eğitimi uygulamaları için de oldukça yol gösterici olmaktadır. Türkiye’de uygulanan genel müzik öğretimi programlarında öğrencilerin yaratıcılık, grupla çalışma ve üretme becerilerini geliştiren, öğrenciyi grup çalışmasına teşvik eden, yeteneklerini sergilemesi sağlayan etkinlikler bulunmaktadır. Müzik sanatının doğası gereği bu tür etkinliklere oldukça sık yer verilebilir. Müzik öğretim programında yapılacak zenginleştirme çalışmasının kapsamlı olabilmesi için müzik eğitimine özgü özel öğretim yöntemlerinin kullanılması gerektiği düşünülmektedir. Bu yöntemler, isimlerini yaklaşımı ortaya koyan ve geliştiren müzik eğitimcilerinden alan “Orff Schulwerk, Dalcroze, Kodaly ve Suzuki”dir.

Orff – Schulwerk Yaklaşımı:

“Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi kavramıyla birçok kez eş anlamlı olarak da kullanılan Orff-Schulwerk, 1930’da Günther Okulunda yapılan doğaçlama uygulamaların nota ve diğer sembollerle yazılıp sabitleştirilmesi düşüncesi sonucunda oluşan esere verilen isimdir.” (Kugler’den aktaran Kalyoncu 2006). Carl Orff ve Gunild Keetman tarafından geliştirilen bu yaklaşımın temeli hareket, ritim ve konuşma becerilerine dayanmaktadır. Çocuğun sahip olduğu yaratıcılığı bu üç temelde ortaya koymasına ve buradan yola çıkarak müzik yapmasına olanak sağlamaktadır. “Orff Yaklaşımı ve süreci birincil olarak bireyin yaratıcılığının ortaya çıkarılmasını hedefler. Bu amaçla da müzik yapma öğeleri ile dans –hareket yetilerinin geliştirilmesini kendini ifade edebilmenin baş koşulu olarak görür. Müzik çalışmasının amacı; ifadeyi sağlayacak eylemin (doğaçlama) ön hazırlığının yapılmasıdır.” (Yıldız, 2019, s.10). Müziği öğrenirken doğaçlama tekniğinin sıkça kullanıldığı bu yaklaşımda oyun, oldukça geniş bir yer tutmaktadır. Orff Merkezi Türkiye oyunun yaklaşımdaki önemini “Orff çalışmalarının içeriğinde, beden hareketlerle hazırlanmasından konuşmaların kullanılmasına, konuşmaların ritimlendirilmesinden bu ritimlerin müzik haline gelmesine ve bütün bu araçların bir dizi yaratıcı sürecin sonucunda oluşan sunumuna

(paylaşım) kadar gelişen her aşamasında vazgeçilmez olan en önemli şey oyundur.” şeklinde belirtmiştir. Tekerlemeler de Orff-Schulwerk yaklaşımında sık kullanılan öğelerdendir.

Kandemir (2009, s.30) Orff-Schulwerk yaklaşımının temel prensiplerini şu şekilde sıralamıştır:

- Mekânı keşfetmek,
- Sesi keşfetmek,
- Biçimi keşfetmek,
- Taklitten yaratmaya,
- Bireysellikten topluluğa.

Bu yaklaşımda Carl Orff tarafından geliştirilen ezgili ve ezgisiz çalgılar kullanılmaktadır. Orff çalgıları adı verilen bu çalgılar çocukların çalmayı kolaylıkla öğrenebildiği çalgılardır. Ritim çubuğu ve marakas en yaygın orff çalgıları olarak örneklendirilebilir.

Dalcroze Yaklaşımı:

Emile Jaques-Dalcroze tarafından geliştirilen bu yaklaşım hareket yoluyla öğrenmeyi temel almaktadır. “Dalcroze, öğrencilerin müzikal anlayış ve ifadelerinin doğru bir şekilde oluşması, geliştirilmesi ve en üst düzeye çıkarılabilmesi için erken yaşta eğitilmeleri ve beden dilinin kullanılması gerektiğini ortaya koymuştur” (Kemalbey Eren, 2019). Bedenin bir çalgı gibi kullanıldığı bu yaklaşım, çocukların beden koordinasyonunun gelişmesine katkıda bulunurken müzik algılarının da geliştirilmesini amaçlamaktadır. Dalcroze’un geliştirdiği bu yaklaşıma “Eurhythmics” adını vermiştir.

Erdal (2005) tarafından Dalcroze yaklaşımının üç temel kapsamı şu şekilde ifade edilmiştir:

- Eurhythmics öğretimi, ritmi ve ritim içinde dinamiklerin çalışılması ve öğretilmesini kapsar.
- Solfej eğitimi; Kulak, görme ve öğrenmede porte üzerindeki melodi ve armoninin öğretilmesini kapsar.

- Doğaçlama ise doğaçlama yoluyla öğrencinin kendi buluşu olan hareketlerin ses ve enstrüman ile desteklenerek, öğrencinin doğaçlama yeteneğinin ritim ve müzik ile geliştirilmesini kapsar.

Kodály Yaklaşımı:

Zoltan Kodály tarafından geliştirilen yaklaşım çocuğun doğal gelişim sürecini temel almıştır. Yaklaşımın içeriği, ta, ti-ti, tri-tri vb. gibi isimlerle adlandırılan ritmik heceler, fonomimi diye adlandırılan el işaretleri ve yer değiştirebilen do sistemi denilen aralıklama yöntemi ile solfej eğitimi olarak temellendirilmiştir (Özeke, 2007).

Kodály, yaklaşımında ritmi öğretirken çocukların yürüyüş adımlarından yola çıkılmaktadır. Çocuğun doğal bir şekilde yaptığı hareketlerin müziğe dönüştürülmesi temel alınarak geliştirilen bu yöntemde tekerlemeler, şarkılar, oyunlar, geleneksel halk şarkıları ve klasik batı müziği literatüründen yararlanılmaktadır.

Suzuki Yaklaşımı:

Suzuki metodu, Dr. Shinichi Suzuki'nin "Çocuklar anadilini nasıl öğrenir?" sorusunu sormasıyla ortaya çıkmıştır. Müzik yeteneğinin doğuştan gelmediğini savunan Suzuki, metodunu azim ve sabır üzerine kurmuştur. "Yetenek Eğitimi" adını verdiği bu yöntem Suzuki tarafından "yaşam eğitimi" olarak (Shinichi Suzuki, Sevgiyle Eğitmek, 1996, s. 71) ifade edilmektedir.

Suzuki Yöntemi'nin amacı Yalçın Dittgen (2018) tarafından "sadece müzisyen yetiştirmeye değil toplumun yetişkin bireyleri olacak nesilleri sevgi ile eğiterek, el becerileri olan, insanlığın var oluşundan bu yana var olan güzel sanatlar ve müzik konusunda, çalan ve dinleyen bireyler yetişmesi" olarak ifade edilmiştir.

Brody (2016) Yetenek Eğitimi felsefesinin temel prensiplerini şu şekilde sıralamıştır:

- Müzik becerisi çok küçük yaşlarda gelişir.
- Müzik eğitimi sürekli tekrar gerektirir.
- Her çocuğun kendi öğrenme hızı vardır.

- Suzuki Metodu'nun sosyalleşmeye dayalı bir doğası vardır.
- Övgünün çocuğun motivasyonunda yeri büyüktür.

“Dalcroze'a göre tüm vücudu kullanarak müziği anlamak ve müziği ifade edebilmek; Kodaly'a göre şarkı söylemek, şarkı söyleyerek birlikte müzik yapmak ve topluluğun bir parçası olmak; Orffa göre ritim, ritim çalgıları ve çocukların kendilerini ifade etmelerini sağlayacak doğaçlama hareketleri kullanmak; Suzuki'ye göre ise çocuğun sahip olduğu yeteneği geliştirmek, müzik aracılığıyla dünyayı ve kendini seven çocuklar yetiştirmek müzik eğitiminin temelini oluşturur” (Ertekin ve Küçükosmanoğlu, 2016).

Müzik eğitimine özgü tüm bu özel öğretim yöntemleri incelendiğinde her birinin çocuğun doğal gelişim sürecini temel aldığı görülmektedir. Öğretim yaklaşımları yöntem, içerik ve uygulama yönünden farklı noktalara sahip olsa da, bu yaklaşımların hepsi müzik eğitiminin etkisini arttırmayı, müziği sevdirmeyi, müzik eğitiminin yaygınlaşmasını hedefler (Ertekin ve Küçükosmanoğlu, 2016). Grup çalışmalarına elverişli, öğrencinin yaparak öğrendiği, yaratıcılığını geliştirici ve oyun etkinlikleri ile desteklenebilen bu yaklaşımların zenginleştirilmiş bir müzik öğretim programı için etkili ve gerekli olduğu düşünülmektedir. Kale (2018) tarafından yürütülen araştırmada yer alan “Müzik öğretimi için kullanılmakta olan aktif öğrenme yaklaşımı ve yöntemleri incelendiğinde, Dalcroze, Orff ve Kodaly müzik öğretim yöntemleri ile karşılaştırılır. Bu yöntemler hem ortak hem de farklı özellikler barındırır. Çocukların kendi öğrenme hızlarına göre ilerleyebilmesi ve tercih ettikleri aktiviteleri seçme serbestliklerinin olması, kendi yeteneklerini keşfedebilmeleri ve somut faaliyetler sayesinde yaparak öğrenmelerini sağlar” ifadeleri, müzik eğitime özgü özel öğretim yöntemlerinin, zenginleştirme uygulamalarının temel prensiplerini kapsar nitelikte olduğunu desteklemektedir.

Araştırmanın amacı, öğretim programında zenginleştirme ile ilgili yapılmış olan çalışmalar göz önüne alınarak zenginleştirilmiş müzik öğretim programı örneklerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda;

- Hangi öğretme-öğrenme yöntem ve teknikleri kullanılmaktadır?

- Hangi eğitim teknolojileri, araç-gereçleri kullanılmaktadır?
- Nasıl bir ders işleniş süreci izlenmektedir? sorularına yanıt aranmış, ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda müzik öğretim programlarında zenginleştirme uygulamalarına ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Araştırma, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ilkokul düzeyinde yapılan müzik öğretim programında zenginleştirme örnekleri ile sınırlandırılmıştır.

YÖNTEM

Nitel bir desene sahip bu araştırmada betimsel analiz yöntemlerinden doküman incelemesinden yararlanılmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman, nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır. Bu tür araştırmalarda, araştırmacı, ihtiyacı olan veriyi, gözlem veya görüşme yapmaya gerek kalmadan elde edebilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 218).

Araştırmanın verileri “Özel (Üstün) Yetenekli Öğrenciler İçin Zenginleştirilmiş Etkinlik Örnekleri (2013)” dokümanı içerisindeki müzik etkinliklerinden elde edilmiştir. Verilere T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün İnternet adresinden ulaşılmıştır. Dokümanda 13 adet müzik etkinliği örneği bulunmaktadır. Etkinlik örneklerinin sınıf düzeyleri boyutundaki sayı dağılımı Tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1. Sınıf Düzeylerine Göre Müzik Dersi Etkinlik Planı Kodları

Sınıf Düzeyi	Plan Kodu
1. Sınıf	P1-P2
2. Sınıf	P3-P4-P5
3. Sınıf	P6-P7
4. Sınıf	P8-P9-P10-P11-P12-P13

Tüm etkinlik örnekleri, kullanılan öğretme-öğrenme yöntem ve teknikleri, eğitim teknolojileri-araç gereçler ve işleniş sürecine göre sınıflandırılmış; müzik eğitimine özgü özel öğretim yöntemlerini kapsayıp kapsamadıkları bağlamında incelenmiştir.

Etik Kurallara Uygunluk

Bu çalışma, YÖK Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nde belirtilen tüm kurallar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Literatürden elde edilen veriler herhangi bir değişikliğe uğratılmadan, eksiksiz ve doğru bir biçimde aktarılmıştır. Alanyazında yer alan farklı çalışmalara yapılan atıflar, bilimsel kurallara uygun bir biçimde gerçekleştirilmiş ve kaynakçada sunulmuştur.

BULGULAR

Öğretme-Öğrenme Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Bulgular

Kullanılan öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerinin, sınıf düzeyi boyutunda, planlara göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Kullanılan Öğretme-Öğrenme Yöntem ve Tekniklerinin Sınıf Düzeyi Boyutunda Dağılımları

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9
Anlatım	X	X				X	X		
Soru- Cevap	X	X				X	X		X
Tartışma	X								
Drama	X								
Araştırma-İnceleme	X								
Bulma-Keşfetme	X	X							
Sunma	X	X							
Yaratma-Üretim		X							
Yaparak-Yaşayarak Öğrenme		X	X	X				X	X
Grup Çalışması			X	X	X				
Gösteri			X	X					
Gösterip Yaptırma					X			X	X
Beyin Fırtınası						X	X		
Buluş Yoluyla Öğrenme						X	X		
Yeniden Buluş									X

Tablo 2 incelendiğinde 15 farklı öğretme-öğrenme yöntem ve tekniğine yer verildiği görülmüştür. Bunlardan en çok kullanılan üç yöntem ve tekniğin anlatım, yaparak-yaşayarak öğrenme ve gösterip yaptırma, en az kullanılanların ise tartışma, drama ve araştırma-inceleme olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2 doğrultusunda, bazı yöntem ve tekniklere yalnızca bir sınıf düzeyinde yer verildiği görülmüştür. Bu yöntem ve tekniklerden yalnızca 1. sınıf düzeyinde yer verilenlerin tartışma, drama ve araştırma-inceleme, bulma-keşfetme, sunma ve yaratma-üretim; yalnızca 2. sınıf düzeyinde yer verilenlerin grup çalışması ve gösteri; yalnızca 3. sınıf düzeyinde yer verilenlerin beyin fırtınası ve buluş yoluyla öğrenme; yalnızca 4. sınıf düzeyinde yer verilenin ise yeniden buluş yöntemi olduğu tespit edilmiştir.

Müzik etkinlikleri örneklerinin toplamında yer verilen 15 yöntem ve teknik, özel öğretim yöntemlerinde yer alan yaklaşımların temel prensipleriyle örtüşmektedir. Kullanılan yöntemler, öğrencinin yaratıcılığını ortaya koymaya teşvik edici, öğretmeni taklit ederek öğrenmeyi gerçekleştireci, öğrenciyi araştırmaya ve keşfetmeye yönlendirici yöntemlerdir. Zenginleştirilmiş müzik etkinlikleri örneklerinin toplamında

yer verilen yöntem ve tekniklerin, müzik öğretimi yaklaşımlarının önceliklerini kapsadığı fakat sınıf düzeyi boyutunda eksik olduğu yorumu yapılabilmektedir.

Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç Gereçler ve Kaynakçaya İlişkin Bulgular

Eğitim teknolojisi, “eğitim programlarının hedefleri doğrultusunda, öğrenme-öğretme süreç ve ortamlarının geliştirilmesi ve kullanımı ile ilgili araştırma ve uygulama alanı” olarak tanımlanmaktadır (Şimşek, 2001). Bu bağlamda kullanılan kaynakça ve araç-gereçlerin tamamını kapsamakta olan eğitim teknolojileri, zenginleştirilmiş müzik dersi örneklerinde yer alan kaynakçalar ve araç gereçler olarak iki ana başlık altında incelenmiştir.

Zenginleştirilmiş müzik etkinlikleri örneklerinin, sınıf düzeyi boyutunda, kullanılan kaynakçaya göre dağılımı Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Kaynakçaların Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13
Kaynak Kitaplar	X												
Müzik Kitabı								X	X	X	X	X	X

Tablo 4’e göre kaynakça olarak “müzik kitabı” kullanımının “kaynak kitaplar” kullanımına göre daha fazla olduğu görülmektedir. Planda, 1. sınıf düzeyinde belirtilen “kaynak kitaplar”ın adı, yazarı ve içeriğine ilişkin bilgilere yer verilmemiştir. 2. ve 3. sınıf düzeyinde kaynakça kullanılmadığı tespit edilmiştir. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan, her sınıf düzeyinde müzik ders kitabı bulunmakta fakat zenginleştirilmiş müzik dersi örneklerinde bu kitaplardan 4. sınıf düzeyi dışında yararlanılmadığı görülmektedir.

Zenginleştirilmiş müzik etkinlikleri örneklerinin sınıf düzeyi boyutunda kullanılan araç-gereçlere göre dağılımı, “müziksel araç-gereçler”, “müziksel olmayan araç-gereçler” ve “teknolojik araç-gereçler” olmak üzere üçe ayrılarak Tablo 5, 6 ve 7’de incelenmiştir. Tablolarda yer alan araç-gereç isimleri, zenginleştirilmiş müzik dersi örnek planlarında yer alan ifadeler ile aynıdır.

Tablo 5. Müziksel Araç-Gereçlerin Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

P1	
P2	Gürültülü ortam meydana getirecek seslerin oluşturulacağı materyaller (çeşitli müzik aletleri, ses kayıt cihazları)
P3	
P4	
P5	
P6	
P7	
P8	Marakas, ritim aleti, sınıfa getirilen enstrümanlar
P9	Müzik defteri
P10	Çeşitli müzik aletleri resimleri
P11	Sınıfa getirilen enstrümanlar, müzik aleti (kendisinin çalabileceği)
P12	
P13	Müzik defteri

Tablo 5 incelendiğinde, planların tamamında Orff çalgılarından yalnızca marakasa yer verildiği görülmektedir. Orff çalgıları, çocukların rahatlıkla çalabileceği, mekanik tasarımlara sahip olmayan, kolay ulaşılabilir çalgılar olması nedeniyle müzik eğitiminde rahatlıkla kullanılacak çalgılardır. Öğrencinin müziksel gelişiminin yanı sıra duyuşsal ve bedensel gelişimini de desteklemektedir. “Çocuklar Orff çalgılarını çalarak seslerin-tınların, çalış hareketlerinden bağımsız olduğunu keşfetmektedirler. Oyun oynar gibi çaldıkları bu çalgılar, onları ağır ve kaba hareketlerden, daha zarif ve kıvrak hareketlere götürmektedir. Çocuklara farklı tınlar elde ederek özgürce müzik yapma becerisi kazandırması ve şarkılara, tekerlemelere, şiir-hikâyelere ve danslara uygun kolayca eşlikler yaratması, Orff çalgılarını önemli kılmaktadır” (Wagner’den akt. Sungurtekin, 2005). Bu bağlamda, planların Orff çalgılarının kullanımı boyutunda eksik olduğu yorumu yapılabilmektedir.

2. ve 3. sınıf düzeyinde hiçbir müziksel araç-gereç kullanılmadığı tespit edilmiştir. “İlköğretim müzik dersi içerisinde soyut kavramları da barındıran bir derstir. Bu nedenle ilköğretimde materyal kullanımının müzik dersindeki soyut kavramları somutlaştırılacağı, öğrenmenin daha kolay olacağı ve bilgilerin kalıcı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca öğretim materyallerinin, karmaşık öğrenmeleri basitleştirme, öğrenimde gerçek yaşantılar sağlama, alıştırma ve tekrarlara imkân verme, öğrenmede kalıcılığı arttırma, farklı öğrenme stillerini destekleme, öğrenme zamanını kısaltma ve verimliliği arttırma gibi yararları da bulunmaktadır” (Atak Yayla ve Dalmışlı, 2014). Müziksel araç-gereç kullanımının öğrenme üzerinde etkisi göz önünde

bulundurulduğunda, zenginleştirilmiş müzik etkinlikleri örneklerinin bu bağlamda eksik olduğu yorumu yapılabilmektedir.

4. sınıf düzeyinde hazırlanan etkinlik örneklerinde taşınamayan veya öğrencilerin çalmayı bilmediği çalgıların resimlerinden yararlanıldığı görülmektedir. Bu araç-gereçler, öğrencilerin geniş bir çalgı dağarına sahip olmasını destekler niteliktedir. Müziksel araç-gereç kullanımının, zenginleştirilmiş müzik eğitimi doğrultusunda, müziğe özgü özel öğretim yöntemlerinin gerekliliklerini karşılaması bakımından yetersiz olduğu düşünülmektedir.

Tablo 6. Müziksel Olmayan Araç-Gereçlerin Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

P1	Çevresindeki kişiler
P2	
P3	Yapay çiçek, birkaç tahta parçası, balon
P4	Deniz kabuğu, tencere kapağı, kuru ağaç dalları, kilitli poşet, su
P5	Küçük pet şişe, çakıl taşı, eliş kâğıdı, karton tabak, mukavva kâğıdı, kartonpiyer veya ince ahşap, pastel boya, toplu iğne
P6	
P7	Boyalarda, resim kâğıtları, resim defterleri
P8	
P9	Boya kalemleri, karton
P10	
P11	
P12	Atatürk resimleri, fon kartonu, yapıştırıcı,
P13	Boya kalemleri, karton

Tablo 6 incelendiğinde, tercih edilen araç-gereçlerin öğrencilerin kolay ulaşabileceği görsel materyaller olduğu görülmüştür. P1’de yer alan “çevresindeki kişiler” ifadesinin, grup çalışmasına yönelik olduğu düşünülmektedir. Müziksel olmayan araç-gereçler incelendiğinde, yer verilen nesnelerin öğrencilerin kendi araç-gereçlerini yapmalarını sağlayıcı ve üretme becerilerini destekleyici nitelikte olduğu görülmektedir. “Müzik öğretiminin daha anlaşılır, eğlenceli ve etkili olması için müzik öğretim programında materyal kullanıma önem verilmektedir. Öğretmenlerin tasarladığı materyallerin yanı sıra öğrencilerin de derse aktif katılımının sağlanması açısından basit materyaller yapması gerektiği belirtilmiştir” (Dalmışlı, 2013). Bu bağlamda, zenginleştirilmiş etkinlik örneklerinin, müziksel olmayan araç-gereç bakımından yeterli olduğu yorumu yapılabilmektedir.

Tablo 7. Teknolojik Araç-Gereçlerin Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

P1	Projeksiyon, internet
P2	CD
P3	
P4	CD
P5	
P6	CD, bilgisayar, teyp, çeşitli yörelerin halk oyunları videoları
P7	CD, bilgisayar, teyp
P8	
P9	
P10	Bilgisayar, internet
P11	
P12	İnterent, CD çalar
P13	

Zenginleştirilmiş müzik etkinlikleri örneklerinin tamamında toplam 7 adet teknolojik araç-gereçten yararlanıldığı görülmektedir. Bunlardan en fazla kullanılanı CD en az kullanılanı ise CD çalar, projeksiyon ve halk oyunları videoları olmuştur. Halk oyunları videolarına ilişkin, yalnızca yer aldığı planın işleyiş sürecine göre yararlanan bir materyal olduğu yorumu yapılabilmektedir. Tablo 7 incelendiğinde, teknolojik araç-gereçlerden en çok 3. sınıf, en az 2. sınıf düzeyinde yararlanıldığı tespit edilmiştir. “Teknolojinin hızlı gelişim süreci, müzik eğitime fayda sağlayabilecek pek çok olanakları ortaya çıkarır. Öğrenciye müziğin işitsel yanı olduğu kadar işlevsel bir yanının da olduğunu göstermemize olanak sağlar” (Parasız ve Aras, 2012). Planlarda yer alan teknolojik araç-gereçler okulların teknolojik donanımları bakımından eğitimde fırsat eşitliği ilkesine uygun olsa da, günümüzdeki teknolojik gelişmeler göz önüne alındığında çeşitlilik açısından yetersiz görülmektedir.

Ders İşleniş Sürecine İlişkin Bulgular

Zenginleştirilmiş müzik etkinlikleri örneklerinde, işleniş süreci ön hazırlık, dersi sunma ve değerlendirme aşamalarından oluşmaktadır. Ön hazırlık aşamasında, ağırlıklı sunum ve materyallerin hazırlanmasına yer verildiği, bazı planlarda ise öğrenciye bir hafta öncesinden verilen ödevin/görevin kontrolünün yapıldığı görülmektedir. Ön hazırlık aşamasında bunlara ek olarak öğrencinin işlenecek konuya merak duymasının sağlanması beklenmektedir.

Hazırlık aşamasından sonra ders sunma aşamasına yer verilmiştir. Zenginleştirilmiş kazanımlar planların bu aşamasında bulunmaktadır. Tablo 8’de genel planda yer alan öğrenci kazanımları ve örnek planlara özgü zenginleştirilmiş kazanımlar belirtilmiştir. Kazanım cümleleri, planlarda yer verilen ifadeler ile yazılmıştır.

Tablo 8: Genel ve Zenginleştirilmiş Kazanımlar

Öğrenci Kazanımları	Zenginleştirilmiş Kazanım
P1 Çevresindeki varlıkları hareket hızlarıyla ayırt eder.	Müzik ile ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır. Son zamanlarda hız konusu ile ilgili olarak yapılan buluşların incelenmesinin istenmesi.
P2 Gürültülü ve düzenli sesleri birbirinden ayırt eder.	
P3 Ses, nefes çalışmaları yapar. Zenginleştirme. Ezgi denemeleri yapar.	Ezgi denemeleri yapar.
P4 Doğada duyduğu sesleri, günlük özelliklerine göre farklı ses kaynakları kullanarak canlandırır. Zenginleştirme. Yarattığı ritim çalgısıyla, dinlediği ve söylediği müziğe eşlik eder. Duyduğu sesleri ayırt eder.* Doğayı izler ve doğadaki değişimleri fark eder.*	Yarattığı ritim çalgısıyla, dinlediği ve söylediği müziğe eşlik eder.
P5 Öğrendiği müziklere yarattığı basit ritim çalgılarıyla eşlik eder.	Duyduğu basit ritim ve ezgiyi tekrarlar. Bildiği çalgıları kullanım biçimlerine göre sınıflandırır.
P6 Müzikleri uygun hız ve gürlükte seslendirir.	Şarkı-türkü ve oyun müziklerinde hız değişikliklerini fark eder.
P7 Müzikteki ses yüksekliklerini grafikte gösterir.	Müzikteki ses yüksekliklerini grafikte gösterir.
P8 Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.	
P9 Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.	Her bir notayı farklı renkli kalemle çizmeleri istenir (sadece sol fa la notaları).
P10 Müzik aletlerini (çalgıları) tanır.	Müzik aletini çok eskilerde yaşamış ünlü birinin çaldığını düşünmeleri sağlanır.
P11 Öğrendiği seslerin temel özelliklerini ayırt eder.	
P12 Atatürk’ü anlatan şarkı ve marşları tanır.	
P13 Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.	Her bir notayı farklı renkli kalemle çizmeleri istenir (sadece sol fa la notaları).

*Türkçe dersi öğrenme alanlarına yönelik kazanımlar.

P2, P8, P11 ve P12’de zenginleştirilmiş kazanım bulunmadığı; P3, P4 ve P7’de yer alan zenginleştirilmiş kazanımların genel öğrenci kazanımları ile aynı olduğu tespit edilmiştir. Bilişim ile ilgili zenginleştirilmiş kazanıma yalnızca 1. sınıf düzeyinde yer verilmiştir. 2. ve 4. sınıf düzeyindeki zenginleştirilmiş kazanımların tekrar edilmesi

nedeniyle, çeşitlilik bakımından yetersiz oldukları düşünülmektedir. Örnekler içerisinde, zenginleştirilmiş kazanımlar doğrultusunda çeşitliliğin en fazla olduğu sınıf düzeyinin 3. sınıf olduğu tespit edilmiştir.

Değerlendirme aşmasında, 12 örnek planda (P11 haricinde) "Etkinlik, öğrencilerin konu alanına yönelik bilgi, beceri ile tutumlar, ilgiler, öğrenme stilleri gibi özellikleri dikkate alınarak değerlendirilir" ifadesi yer almaktadır. Bu ifade, öğretmen gözlemini temel almaktadır. 1. sınıf düzeyindeki planlarda (P1-P2) öğrencilerin sözel yorumuna başvurulduğu, P1'de bunlara ek olarak grafiklerle ifade beklendiği tespit edilmiştir. 2.3. ve 4. sınıf düzeyindeki planlarda (P3-P4-P5-P6-P7-P8-P10-P12) işlenen konu ile ilgili sorulara yer verildiği görülmüştür. 4. sınıf düzeyindeki P11 kodlu planda değerlendirme aşamasında öğrencinin öz değerlendirme yapacağı bir soru cümlesi üzerine belirtilen bir uygulama yapıldığı, P9 ve P13 kodlu planlarda çalışma kâğıdı etkinliği sonucunda sınıf arkadaşlarına işlenen konuyu anlatma biçiminde bir uygulamaya yer verildiği görülmüştür.

Dersin işleniş sürecindeki hazırlık aşaması, öğrencinin işlenecek konuya karşı merak duyması hususunda oldukça önemlidir. Hazırlıktan sonraki süreçte kurgulanan tüm çalışmalar, etkinlikler detaylıca planlarda yer almalıdır. Zenginleştirilmiş bir programda planlanan etkinliklerin nasıl yürütüleceği açık ve net bir şekilde yazılmalıdır. Zenginleştirilmiş müzik dersi örnek planları incelendiğinde, etkinliklerin nasıl yürütüleceği noktasında detaylı olmadıkları, etkinlikler hazırlanırken müzik eğitimine özgü özel öğretim yöntemlerinden faydalanılmadığı görülmüştür.

SONUÇ ve ÖNERİLER

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimi Strateji ve Uygulama Kılavuzu'nda (2013) "özel yetenekli bireylerin eğitilmesi, üretken hale getirilmesi ve potansiyellerini toplumsal gelişme için kullanmaları toplumun refahı, geleceği ve dünya ülkeleri içindeki yerlerini belirleme açısından önemlidir." ifadesiyle özel yetenekli bireylerin eğitimin toplumlar için ne denli önemli olduğu ortaya

konmuştur. Bu bilgidan hareketle nitelikli bir eğitim öğretim sürecinin gerçekleşebilmesi için süreç içerisindeki tüm öğelerin önemle işlenmesi gerektiği söylenebilir.

Eğitim programları eğitim öğretim sürecinin en önemli öğelerinden biridir. Eğitim-öğretim süreci sonucunda öğrencinin hangi materyal, yöntem ve teknikle hangi bilgiyi öğreneceği ve hangi kazanıma sahip olacağı programlar ile ifade edilmektedir. Bu nedenle günlük, haftalık, dönemlik ve yıllık olarak hazırlanan öğretim programlarında öğrencinin tüm gelişimsel özellikleri ve yetenekleri göz önünde bulundurulmalıdır. Özel yetenekli bireylerin eğitim-öğretim sürecinde kullanılan eğitim programları, yaygın genel eğitimde kullanılan öğretim programından farklı bir uygulamaya tabi tutulmaktadır. Bu uygulamadan biri olan zenginleştirmeye yönelik Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından ilkokullar için örnek planlar hazırlanmıştır. Müzik dersi zenginleştirme örneklerinin incelendiği bu araştırmanın bulgularından hareketle şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Sayıca en fazla etkinlik örneği 4. sınıf düzeyi için hazırlanmıştır.
- Kullanılan öğretme-öğrenme yöntem ve teknikleri sınıf düzeyi boyutunda çeşitlilik göstermemektedir.
- Kullanılan müziksel ve teknolojik araç-gereçler çeşitlilik bağlamında zayıftır. Müziksel olmayan araç-gereçler öğrencilerin üretme becerilerini desteklemektedir.
- Müzik dersi zenginleştirme örneklerinde, ders işleniş süreçleri detaylandırılarak yazılmamıştır. Değerlendirme basamağı, ders öğretmenin gözlemi ve ağırlıklı olarak öğrencilerin sözlü ifadeleri üzerine temellendirilmiştir.
- Zenginleştirme örneklerinin hepsinde zenginleştirilmiş kazanıma yer verilmemiş ve kazanımlar diğer disiplinlerle ilişkilendirilmemiştir. Bu nedenle örnekler zenginleştirilmiş kazanım bağlamında yetersizdir.

Kenan ve Özmen tarafından 2012 yılında zenginleştirilmiş bilgisayar destekli bir materyalin tanıtılmasını amaçlayan bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda geliştirilen zenginleştirilmiş materyalin amaçladığı başarıya ulaştığı ortaya çıkmıştır. Öğrencileri eğlendirici ve ilgi çekici unsurlara daha fazla yer verilerek hazırlanan zenginleştirilmiş materyallerin geliştirilmesi, yaygınlaştırılması önerilmektedir. Zenginleştirilmiş materyallerin önemini ortaya koyan çalışma ile müzik etkinliklerinin incelendiği bu çalışmanın sonucunda benzer sonuçlar ortaya çıkmamıştır.

Genç (2013) tarafından gerçekleştirilen, özel yetenekli öğrencilerle yürütülen görsel sanatlar eğitiminin disiplinler arası öğretim etkinliklerinin ile zenginleştirilmesinin değerlendirildiği çalışmada, zenginleştirme çalışmalarının verimliliğini ölçmek için öğrenci ve öğretmen görüşlerine, uzman değerlendirmesine ve öğrenci yansıtma yazılarına başvurulmuştur. Etkinlikler; bilgisayar, biyoloji, Türkçe, müzik, sosyal bilgiler, kimya, matematik, coğrafya ve tarih disiplinleri ile temalara uygun ders kazanımları dikkate alınarak ilişkilendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda, disiplinler arası öğretim etkinliklerinin öğrenci motivasyonuna ve başarısına olumlu yönde katkı sağladığı ortaya çıkmıştır. Zenginleştirme uygulamalarında disiplinler arası ilişkilendirilmenin incelendiği araştırma ile müzik etkinliklerinin incelendiği bu araştırmalar arasında benzer sonuçlara rastlanmamıştır.

Araştırmanın sonuçlarından hareketle aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Sınıf düzeyi boyutunda zenginleştirilmiş müzik etkinlikleri örnekleri artırılmalıdır.
- Kullanılan öğretme-öğrenme yöntem ve teknikleri her sınıf düzeyindeki özel yetenekli bireylerin ihtiyaçlarına uygun nitelikte çeşitlendirilmelidir.
- Müziksel ve teknolojik araç-gereçler içerisinde Orff çalgılarına her sınıf düzeyinde yer verilmelidir.
- Öğretmenlerin kılavuz olarak kullanabilecekleri zenginleştirilmiş müzik etkinlikleri örnekleri, özel yetenekli öğrencilerle çalışma noktasında hem

tecrübeli hem de ilk kez çalışacak öğretmenler düşünülerek hazırlanmalı, ders işleniş süreçleri detaylıca yazılmalıdır.

- Tüm zenginleştirilmiş müzik etkinlikleri örneklerinde zenginleştirilmiş kazanımlara yer verilmelidir. Bu kazanımlar genel öğrenci kazanımlarından farklı, detaylı olmalıdır. Ek olarak, diğer disiplinlerle ilişkilendirilmiş kazanımlara da yer verilmelidir.

KAYNAKLAR

- Akkaş, E., & Tortop, H. S. (2015). Üstün yetenekliler eğitiminde farklılaştırma: Temel Kavramlar, modellerin karşılaştırılması ve öneriler. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 2(2), s. 31-44
- Atak Yayla, A., & Dalmışlı, F. (2014). Müzik eğitiminde öğretim materyallerinin kullanımı. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (10), 199-214.
- Brody, Z. S. (2016). Suzuki yetenek eğitimi' felsefesine kısa bir bakış. *Sanat & Tasarım Dergisi*, Sayı 10, s. 79-88.
- Dalmışlı, F. (2013). *Müzik eğitiminde materyal geliştirme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Erdal, G. (2005). Müzik öğretim yöntemlerinden Dalcroze metodu ve kullanımı. *Erciyes Üniversitesi GSF. Müzik Sempozyumu Bildirisi*, Kayseri
- Ertekin, M. N., & Küçükosmanoğlu, O. (2016). Müzik Eğitiminde XX. Yüzyıldaki Öğretim Yaklaşımlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(5), s. 372-379.
- Genç, M. A. (2016). Üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim uygulamaları. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 3(3), 49-66.
- Genç, M. A. (2013). *Üstün Yetenekli Öğrencilerin Görsel Sanatlar Eğitiminde Disiplinlerarası Öğretim Etkinliklerinin Değerlendirilmesi (Konya Bilsem Örneği)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Güzel Özmen, R. (2009). *Kaynaştırma ortamlarında öğretimsel düzenlemeler*. Ataman, A. (Ed.) *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitime giriş içinde* (s. 59-87). Ankara: Gündüz.
- Kale, M. N. (2018). *İlköğretim Temel Müzik Eğitim Programındaki (5-6-7 Ve 8. Sınıflar) (Orff – Kodaly- Dalcroze) Müzik Öğretim Yöntemlerinin Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Kalyoncu N. (2006). Türkiye`de Orff-Schulwerk uygulamaları (Abant İzzet Baysal Üniversitesi Örneği). *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1-2, 89-104.
- Kandemir T. (2009). *İlköğretim sınıf müzik eğitiminde Orff yaklaşımıyla doğaçlama çalışmalarının müziksel yaratıcılık sürecine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kemalbey Eren, E. (2019). Emile Jaques-Dalcroze ve ritmik yöntemi. *Eurasian Journal of Music and Dance Dergisi*, 2019(14),131-145.

- Kenan, O., & Özmen, H. (2012). "Maddenin Tanecikli Yapısı" Ünitesine Yönelik Zenginleştirilmiş Bilgisayar Destekli Bir Öğretim Materyalinin Tanıtımı. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7 (1), 269-280.
- Olenchak, F. R. (1995). Effects of Enrichment on Gifted/Learning-Disabled Students. *Talents and Gifts*, 18(4), 385-398
- Orff Merkezi Türkiye. Orff-Schulwerk nedir?. <http://www.orffmerkezi.org/> adresinden erişilmiştir.
- Özdemir, G. (2017). *Üstün Yetenekli Öğrencilere Yönelik Zenginleştirilmiş Öğretim Programının Bilimsel Süreç Becerilerine ve Başarıya Katkısına İlişkin Eylem Araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Özeke, S. (2007). Kodály Yöntemi ve ilköğretim müzik derslerinde Kodály Yöntemi uygulamaları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 20(1), 111-119
- Sungurtekin, Ş. (2005). *Orff Çalgılarının Okul Müzik Eğitimindeki Yeri ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Suzuki, S. (1996). *Sevgiyle eğitmek* (J. Yalçın Dittgen, Çev.). Ankara: Porte Müzik Eğitim Yayınları.
- Şimşek, N. (2001). Eğitim Teknolojisindeki Yönelimlerin Uluslararası Boyutları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 34 (1), 77-88.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2013). Özel yetenekli öğrenciler için zenginleştirilmiş etkinlik örnekleri. Ankara.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2013). Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimi Strateji ve Uygulama Kılavuzu. Ankara.
- Tekbaş, D (2004). *Kaynaştırma Ortamında Üstün Zekâlı Çocuğa Uygulanan Zenginleştirme Programı Hakkında Örnek Olay İncelemesi ve Programın Etkililiğine İlişkin Bir Açıklama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yalçın Dittgen J. (2018). Suzuki yönteminde ailenin yeri ve önemi. *Sahne ve Müzik Eğitim - Araştırma e-Dergisi*, 6, 13-20.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yıldız, E. (2019). *Okulöncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin müzik etkinliklerinde Orff yaklaşımına yönelik görüşleri (Çankırı ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

ORCID

Ezgi TEKGÜL <https://orcid.org/0000-0002-9656-0116>

Nezihе ŞENTÜRK <https://orcid.org/0000-0002-9117-4764>

SUMMARY

Introduction

Students in formal education in Turkey is subject to widely applied curriculum. There are some methods used to make teaching programs suitable for special talented individuals. One of the most common methods in the world is the enrichment. Purpose in enrichment, as intended for the education of each individual is to increase the success of the student to higher levels. Taking account the contribution of enrichment studies to the academic and social development of the student, it can be interpreted that enrichment studies in all curriculum are important and necessary. In non-formal music teaching programs, there are activities that develop students' creativity, group working and producing skills, encourage students to work in groups, and enable them to demonstrate their talents. Due to the nature of the art of music, such activities can take place. For the enrichment to be carried out in the music education program to be comprehensive, teaching methods specific to music education should be used. These methods, "Orff Schulwerk, Dalcroze, Kodaly and Suzuki", take their names from music educators who have improved and developed the approach.

Method

This research is in descriptive screening model. Music activities in enriched activity samples published by the Ministry of National Education, Directorate General For Special Education And Guidance Services were examined by using document review which is one of the qualitative research methods. Twelve examples of enriched music events were examined according to the methods and techniques used, tools and materials, and the processing process.

Findings

When enriched music activities are examined, it is seen that "narration, question-answer, discussion, drama, research-examination, presentation, discovering, producing, group work, learning by doing-living, narration, brainstorming and demonstration" methods and "book, projection, internet, people around and CD "materials were used. In addition to these materials, depending on the content of the activity, it has been found out that some music independent materials such as small pet bottles, paint, pebble, artificial flowers that students can be part of in the production and creation process are used. In each enrichment sample examined, it was seen that a preparatory phase was included before the activity, and at this stage, it was seen that the development of the curiosity of the student about the subject to be covered was based. The processes after the preparatory phase are not included in the plans in detail, and only the instructions expected from the student are included. In the evaluation process, which gains and skills are evaluated are not included.

Conclusion and Recommendations

As a result of the findings, when the enrichment examples in the music events published by the Ministry of Education are examined; It has been observed that music education approaches, which are special teaching methods on the basis of materials, methods and techniques, are used,

but the basic principles of these approaches are not taken into consideration in the application process. It was concluded that only the Orff-Schulwerk approach was used in the method dimension and other teaching approaches were not included. In line with the results, suggestions have been developed to make enrichment practices effective and qualified in music education.

